

KUTSESTANDARD

12-28032005-01/2

RONGIKOOSTAJA I, II

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemetel fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid rongikoostaja I ja II kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeinspeksioon
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Tiiu Poltruk	Edelaraudtee AS
Mati Lõhmus	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS
Neeme Olde	Põlevkivi Raudtee AS

Ajavahemikus 1 – 20 veebruar 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 27. mail 2002. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 5 kinnitatud rongikoostaja I, II kutsestandard.

Käesolev rongikoostaja I, II kutsestandard on kinnitatud 28. märtsil 2005. a Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 11.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooni nõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub rongikoostamine veonduse, laonduse ja side valdkonda, kood I.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub rongikoostaja 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8312.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Rongikoostaja I, II
Inglise keeles:	Shunting foreman I, II
Vene keeles:	Составитель поездов I, II

4 KUTSEKIRJELDUS

Kutsealased terminid

Raudtee tehnikasutuseeskiri (edaspidi tehnikasutuseeskiri) - kehtestab raudteel (edaspidi raudtee) raudteeliikluse, raudteevedude, raudteehoiu, raudteeliiklusohutuse ja selle järelevalve alase töö korraldamise üldnõuded, samuti raudteel liiklevale raudteeveeremile (edaspidi veerem), raudtee ehitistele ja seadmetele ning raudtee signalisatsioonile (edaspidi signalisatsioon) esitatavad tehnilised nõuded kooskõlas kehtestatud tehniliste juhendite, juhiste ja muude tehniliste aktidega.

Raudtee signalisatsioonijuhend (edaspidi signalisatsioonijuhend) - määrab kindlaks raudteel (edaspidi raudtee) nähtavate ja kuuldavate signaalide süsteemid ning tehnilised nõuded signaalvahenditele, mille abil korraldatakse rongiliiklust ja manöövritööd (edaspidi raudteeliiklus).

Raudtee rongiliikluse ja manöövritöö juhend - (edaspidi rongiliikluse ja manöövritöö juhend) määrab kindlaks rongiliikluse ja manöövritööde teostamise korra jaamades ja jaamavahedel

Harutee – üldjuhul vagunite etteandmiseks laadimis- või tühjendamispunkti või sealt äratoomiseks ehitatud raudtee, mis on rööpmelises ühenduses jaamateega või peateega jaamavahel. Haruteed võidakse kasutada ka muuks otstarbeks.

Jaam – rööpmestikuga meldepunkt, mis võimaldab rongide vastuvõtmist ja ärasaatmist, rongide vahetuse ja möödasaõidu korraldamist ning vastava tehnilise varustatuse korral ka manöövritööd, veoste vastuvõtmist-väljaandmist ja reisijate teenindamist ning muid raudteeliiklusega seotud tehnilisi operatsioone.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Jaamakorraldaja – töötaja, kes jaamas ainuisikuliselt korraldab rongide vastuvõtmist, ärasaatmist, läbilaskmist ja teisi veeremiüksuste liikumisi pea- ja vastuvõtu-ärasaateteedel ning jaamades, kus puudub manöövridispetšer, ka muudel teedel.

Jaamatee – tee jaama piirides: pea-, vastuvõtu-, ärasaate-, sorteerimis-, laadimis-, väljatõmbe-, depoo-, ühendus- ja muu tee, mille otstarbe määrab tema kasutusviisi.

Kõrvaltee – tee, millele suundudes veerem kaldub pöörmel sirgjoonelisest liikumissuunast kõrvale

Manöövritööjuht – töötaja, kes otseselt juhib manöövritest osavõtvate isikute tegevust ja kellelt käsku saamata ei ole manöövrivedurijuhil õigust panna vedurit liikuma

Manöövriveerem – vagunigrupp, mis on kokku haagitud nii omavahel kui ka manöövriveduriga

Peatee – tee jaamavahel või jaamas, mis on jaamavahe tee vahetu jätk ja mis üldjuhul ei pöördu pöörmel kõrvale

Pööre – seade veeremi juhtimiseks ühelt teelt teisele. Pööre koosneb pöörangust, riströöpast koos kontrarööbastega ja rööbasteedest nende vahel.

Rööbastee (edaspidi tee) – pealisehitisest, muldkehast koos veeviimaritega ja muudest rajatistest koosnev ehitis, mida mööda liigub raudteeveerem.

Signaal – nähtav või kuuldav leppemärk teatud käskude edastamiseks.

Sorteerimismägi – rajatis rongide ja muude veeremiüksuste koostamiseks või lahutamiseks, kus kasutatakse ära mäeharjale paigutatud veeremi raskusjõud nende iseveeremiseks sorteerimismäe all paiknevatele teedele.

Tehnokorraldusakt – kehtestatud vormi järgi koostatud dokument, mis sätestab tehnovahendite kasutamise korra ning ohutu rongiliikluse ja manöövritöö teostamise jaamas.

Tsentraliseerimata pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid seatakse ümber käsitsi vahetult pöörme juures paikneva seademe mehhanismiga.

Tsentraliseeritud pöörang – pöörang, mille sulgrööpaid (liikuva südamikuga riströöpa puhul ka liikuvat südamikku) seatakse ümber kaugjuhtimisseadmete abil ja mille asendit kontrollitakse keskuhtimispunktist.

Väljatõmbete – jaamatee (teatud juhul eriprofiiliga) manöövrite teostamiseks või veeremi ümberpaigutamiseks ühelt teelt teisele.

Rongikoostaja töötab raudtee-ettevõtetes ning teistes ettevõtetes, kellede omanduses on raudtee infrastruktuuri rajatised või kes on raudteeoperaatorid.

Oma tööülesannete täitmisel juhindub rongikoostaja kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest, standarditest ning juhenditest.

Töö nõuab tervisliku seisukorra vastavust, füüsilist vastupidavust, erialajuhendite tundmist ja nende täitmist. Rongikoostaja peab järgima üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Rongikoostaja I (vagunipidurdaja, vanemvagunipidurdaja, rongikoostaja abi) tunneb tööohutuse nõudeid, raudtee tehnokasutuseeskirja, raudtee rongiliikluse ja manöövritööde juhendit ning raudtee signalisatsioonijuhendit, rööbastee, sh pidurkingakõrvaldi ja raudteeveeremi ehitust ning nende tehnilist seisukorda, manöövritööde ja rongide koostamise korda, jaama tehno korraldusakti nõudeid, signaalide ja signaalmärkide tähendust, signaalide kasutamise korda ja oskab kasutada jaamas kasutatavaid sidesüsteeme.

Rongikoostaja I töötab rongikoostaja II juhendamisel.

Rongikoostaja II (rongikoostaja, kaubarongisaatja) on manöövritööjuht ning tema kutsealased oskused võimaldavad töötada nii jaamades kui jaamavahedel ning teostada

vagunite kommerts- ja tehnilist ülevaatuset enne nende ära toomist haruteedelt või vahejaamadest.

Rongikoostaja II on võimeline edasi andma oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi, juhendama õpilasi ja juhtima töögruppi. Rongikoostaja II jälgib tööohutusnõuete täitmist, ennetab ja lahendab ohtlikke olukordi.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

- **rongikoostaja I** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1 ja 5.2.1 kuni 5.2.11 (k.a.), 5.4 esitatud kutseoskused, nõutav on põhiharidus ja kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 4 kuud järjepidevat töökogemust;
- **rongikoostaja II** valdama käesoleva kutsestandardi punktides 5.1, 5.2, 5.3 ja 5.4 esitatud kutseoskused, nõutav on põhiharidus, kutsealane ettevalmistus ning vähemalt 4 kuud järjepidevat raudteeliiklusalast töökogemust.

Kutse eeldab visuaalset mälu, kiiret reageerimist, loogilist mõtlemist, koordinatsiooni- ja üldistusvõimet, arenenud vastutustunnet ning koostöövalmidust. Vajalik on vaimne ja füüsiline sobivus tööks rongikoostajana. Rongikoostaja läbib perioodiliselt tervise- ja teadmiste kontrolli.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised

- 5.1.1 Majandus – algtase
- 5.1.2 Õigusaktid – algtase
  - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
  - 2) tööõigus
- 5.1.3 Töökeskkonna ohutus
  - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
  - 2) tuleohutus
  - 3) keskkonnakaitse
  - 4) jäätmekäitlus
  - 5) esmaabi
- 5.1.4 Eesti keel – algtase (vt lisa C)
- 5.1.5 Suhtlemine – I algtase; II kesktase
- 5.1.6 Töögruppi juhtimine – I nõue puudub; II algtase
- 5.1.7 Kutse-eetika

5.2 Põhioskused ja -teadmised

- 5.2.1 Ülderialased oskused ja teadmised
  - 1) kutsealased mõisted eesti keeles
  - 2) kutsealal kasutatavad signaalid, nende kasutamine
  - 3) jaamas kasutatavate sidesüsteemide kasutamine
- 5.2.2 Haagendite pidurdamise kord
- 5.2.3 Saabuvate vagunigruppide lahutamise ja jaamadesse saatmiseks koostamise kord
- 5.2.4 Vagunite pidurkingaga kinnitamise kord vastavalt jaama tehnikorraldusaktile
- 5.2.5 Manöövriskoosiseisudes piduriproovi teostamine vastavalt kehtestatud korrale
- 5.2.6 Pidurivoolikute ühendamine ja lahutamine
- 5.2.7 Pöörangute seadmine ja sulgrööbaste lukustamine
- 5.2.8 Ohtliku koha piiramine jaamas

- 5.2.9 Seisva veeremi piiramise kord jaamas
- 5.2.10 Ohtlike ja ebagabariitsete kaupade vedu
- 5.2.11 Tegutsemine tööõnnetuse korral

Rongikoostaja II kutsekvalifikatsioonile lisanduvad:

- 5.2.12 Vagunite kommerts- ja tehnilise järelevaatuse teostamine enne nende äratoomist haruteelt
- 5.2.13 Vaguni ülevaataja puudumisel vagunite tehnilise järelevaatuse teostamine vahejaamas ning tulemuste sissekandmine vagunite tehnilise teenindamise raamatusse
- 5.2.14 Rongides piduriproovi teostamine ja vedurijuhile piduriteatise andmine
- 5.2.15 Remonti saadetavatele vagunitele saatedokumentide vormistamine
- 5.2.16 Kaubandustöötajate ja/või tehnilise kontori töötajate puudumisel vagunite kommertsjärelevaatuse teostamine, vagunite üleskirjutamine ja rongide kaalulehe vormistamine
- 5.2.17 Jaamavahesse väljasõitmisel vedurijuhi abi kohustuste täitmine
- 5.2.18 Rongikoosteplaani alusel rongi koostamine
- 5.2.19 Ohtliku koha, sh seisva veeremi, piiramine jaamavahel
- 5.2.20 Vagunite laadimis-tühjendamiskohtadele etteandmine, äratoomine ja ümberpaigutamine
- 5.2.21 Vagunite etteandmise kord haruteedele
- 5.2.22 Vagunite pidurkingaga kinnitamise kord vastavalt harutee juhendite nõuetele

5.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.3.1 Arvuti kasutamine

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsiline ja vaimne sobivus
  - 2) loogiline mõtlemine
  - 3) visuaalne mälu
  - 4) koordineerimisvõime
  - 5) kohanemisvõime
  - 6) õpivalmidus
  - 7) hoolikus
  - 8) kohusetunne
  - 9) koostöövalmidus
  - 10) vastutusvõime
- II kutsekvalifikatsioonil lisaks:
- 11) iseseisvus
  - 12) algatusvõime
  - 13) planeerimisoskus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmistele, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesisetes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.